

Božična

*Pozimi, ko rožice ne cveto
in mraz pritiska z vso močjo,
božič nam se bliža
prav prijazno in srčno.*

*Prihajajočega se veselimo,
sprejeti k sebi ga želimo,
le vzemimo ga pod krov
in ga v svojo hišo povabimo!*

*Ti boš naš prijatelj zlat,
sprejet boš kot rodni brat,
počutil boš se kakor gost
in še boljše kot na ohc'ti svat.*

Franc Tušek

Megušnica

*Megušnica je kraj, kjer sem se rodil,
kjer preživel sem prva otroška leta,
kjer prve napotke za življenje sem dobil
in kjer sem že kot otrok občutil trdo življenje kmeta.*

*Uradno Megušnica ni kraj ali vas,
je le velika, prostrana kmečka domačija.
V otroštvu je bil to celi svet za nas,
ko v odraščajoči glavi se poraja prva domišljija.*

*Za Megušnico so značilni le manjše ravnine in večji strmi bregovi,
številni vodni izviri s studenci, ki se pretakajo po ozkih in globokih grapah,
obsežni, hitro rastoči in dobro vzdrževani iglasti gozdovi ter
težka zemlja za obdelavo in pridelavo hrane, ki se goji le še na manjših zaplatah.*

*Zgodovina Megušnice je dolga, pestra in bogata,
tu so se menjali gospodarji in priimki,
bili so pošteni, ponosni, strogi in umni gospodarji,
da ohranjali so njeno ime in velikost stoletja.*

*Tod se je veliko učenih in slavnih oseb rodilo,
ki ponesli so njeno ime v svet.
Veliko otrok in premladih ljudi preminilo,
ki pustili so v nas nezaceljeno sled.*

*Mnogo krivic o njej je bilo izrečenih
in napačnih interpretacij razloženih.
Različna ustna izročila so jo zaničevala
in številna druga povzdigovala.*

*Megušnica je spomin na otroška in odrasčajoča leta,
kjer sta bila pridnost in poštenost na prvem mestu,
kjer je bila dana beseda staršev nadvse sveta
in kjer smo živeli po njihovem zgledu in nasvetu.*

*To je spomin na dolge, mrzle in zasnežene zime,
na pogoste in močne snežne padavine,
na ozke, zaledenele in gladke poti,
ki smo jih pogosto zjutraj s hojo v šolo na sveže utirali.*

*To je spomin na prijetne in dolge zimske večere,
na skupno družinsko večerno molitev rožnega venca na vroči peči,
na neogrete sobe in mrzle postelje, kjer smo spali ponoči
in v katerih smo se ogreli le z vročimi cunami s peči.*

*To je spomin na zgodnja vstajanja v poletnih dneh,
na košnjo s težko koso v ranih jutrih v strmih bregeh,
na spravljanje sena v hudi vročini
in na razkladanje sena z vozov na skedenj ob večerih in pogosto že v temi.*

*To je spomin na oranje in brananje zemlje s parom konj,
na spomladansko setev, poletno žetev in jesensko mlačev žita,
na peko kruha v kmečki peči in na zanj značilen vonj
ter na to, kako okusna je bila svežega in še toplega kruha šnita.*

*To je spomin na igranje nogometa na igrišču za kozolcem
in pozimi med dvema stoloma sredi hiše,
na pogosto odrgnjena kolena, boleče noge in zvine komolcev,
na številne z žogo razbite lončke rož in okenske šipe.*

*To je spomin na mamine besed: "le čakajte, jutri ga bom pa posnela,"
ko smo pozabili na mleko na štedilniku in je vzkypelo,
da je zažgana smetana po celi hiši zasmrdela
in jo je mama zavohala, ko je zvečer iz hleva stopila v vežo.*

*To je spomin na Gabrčanovo Uršo, Ptrenarjevega Jaka, Švajcarja in druge,
na popotnike, brezdomce, raztrgane berače in lačne reveže,
ki so pogosto prihajali, prosili za hrano, pijačo in nočitev,
in so vedeli, da se bo v Megušnici našla za njih postelja, pijača in okrepitev.*

*To je spomin na Lončarjevega Miha, šuštarja,
ki je prihajal letno in popravil stare in znošene čevlje,
na Miznikarjevega Pavleta, ki je moral pogosto menjati razbite okenske šipe,
in na Iletovo Meto, ki je prišla enkrat letno in zašila vse raztrgane cunje.*

*Dobra štiri desetletja je, ko sem odšel od tod,
s sabo vzel otroške spomine in življenjske navade,
ki so mi pomagale pri delu, vzgoji otrok in drugod.
Lepo je marsikje, a v srcu za vedno le rojstni kraj ostane.*

Janez Tušek